

ROYAUME DE BELGIQUE

Avis 41.748/2

DE LA SECTION DE LÉGISLATION DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par la Vice-Première Ministre et Ministre de la Justice, le 24 novembre 2006, d'une demande d'avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un amendement du Gouvernement à la loi "portant des dispositions diverses, titre XIX - Justice «Chapitre 9 : Modification de l'article 1231-29 du Code judiciaire»", a donné le 1er décembre 2006 l'avis suivant :

Suivant l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, inséré par la loi du 4 août 1996, et remplacé par la loi du 2 avril 2003, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La lettre s'exprime en ces termes :

"L'urgence de procéder à cette modification provient du fait qu'un grand nombre de candidats-adoptants voit leur procédure d'adoption s'allonger sans justification réelle. Les tribunaux de la jeunesse sont en outre surchargés inutilement par la formalité superflue actuelle."

*

* *

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, tel qu'il est remplacé par la loi du 2 avril 2003, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, le projet appelle les observations ci-après.

1. Dans le cadre de la procédure en constatation de l'aptitude à adopter, l'article 1231-29 du Code judiciaire dispose que le tribunal rend un jugement interlocutoire par lequel il ordonne une enquête sociale, ce qui implique, selon la justification de l'amendement, la convocation des parties.

L'avant-projet entend "remplacer le jugement interlocutoire par une ordonnance du juge, laquelle ne nécessite pas de convocation des parties à l'audience".

.../...

Pour ce faire, il conviendrait que la justification du projet d'"amendement" explique en quoi la qualification de "jugement interlocutoire" impliquerait nécessairement la convocation des parties alors que la qualification d'ordonnance l'excluerait ⁽¹⁾.

Cela nécessiterait des développements sur les notions de jugement, d'ordonnance, de jugement avant dire droit, de mesure d'ordre intérieur, sur la portée du principe du contradictoire et du principe dispositif, ainsi que sur l'incidence sur ces principes du texte même de l'article 1231-29 du Code judiciaire qui ne laisse aucun pouvoir d'appréciation au juge.

De tels développements étant impossibles dans le cadre de l'élaboration d'une législation dans l'urgence, il est suggéré de compléter le texte en projet en prévoyant que les parties ne sont pas convoquées à l'audience ⁽²⁾.

2. Le Conseil d'État se demande pourquoi l'article 1231-35 n'est pas modifié dans le sens prévu par le projet à l'examen.

⁽¹⁾ Voir par exemple, les articles 1028 et 1029 du Code judiciaire qui autorisent le juge à convoquer le requérant et les parties intervenantes en Chambre du Conseil avant de prendre son ordonnance.

⁽²⁾ Comparer avec les articles 1342, 1343, 1408, etc. du Code judiciaire.

La chambre était composée de

Messieurs	Y. KREINS,	président de chambre,
	Ph. QUERTAINMONT,	conseillers d'État,
	J. JAUMOTTE,	
Madame	A.-C. VAN GEERSDAELE,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. A. LEFEBVRE, auditeur.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

A.-C. VAN GEERSDAELE

Y. KREINS

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 41.748/2

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 24 november 2006 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht haar, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een amendement van de Regering bij de wet "houdende diverse bepalingen, titel XIX - Justitie «Hoofdstuk 9 : Wijziging van artikel 1231-29 van het Gerechtelijk Wetboek»", heeft op 1 december 2006 het volgende advies gegeven :

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996 en vervangen bij de wet van 2 april 2003, moeten in de adviesaanvraag in het bijzonder de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In casu luidt de brief als volgt :

"L'urgence de procéder à cette modification provient du fait qu'un grand nombre de candidats-adoptants voit leur procédure d'adoption s'allonger sans justification réelle. Les tribunaux de la jeunesse sont en outre surchargés inutilement par la formalité superflue actuelle."

*

* *

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, zoals het is vervangen bij de wet van 2 april 2003, beperkt de afdeling wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat deze drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

1. In het kader van de procedure tot vaststelling van de geschiktheid om te adopteren bepaalt artikel 1231-29 van het Gerechtelijk Wetboek dat de jeugdrechtbank een tussenvonnis wijst waarin zij een maatschappelijk onderzoek beveelt, hetgeen, volgens de verantwoording van het amendement, vereist dat de partijen voor een zitting worden opgeroepen.

.../...

Het voorontwerp strekt ertoe "het tussenvonnis door een rechterlijke beschikking te vervangen, dewelke geen oproeping van de partijen voor een zitting vereist".

Met het oog daarop zou in de verantwoording van het ontwerp van "amendement" moeten worden uitgelegd in welk opzicht de kwalificatie "tussenvonnis" noodzakelijkerwijze met zich zou brengen dat de partijen worden opgeroepen terwijl de kwalificatie "beschikking" zulks zou uitsluiten ⁽¹⁾.

Daarvoor zouden toelichtingen nodig zijn betreffende de begrippen vonnis, beschikking, vonnis alvorens recht te doen, maatregel van orde, betreffende de reikwijdte van het beginsel van de tegenspraak en het beginsel "iudex non ultra petita", alsook betreffende de gevolgen van deze beginselen voor de tekst zelf van artikel 1231-29 van het Gerechtelijk Wetboek, dat de rechter geen enkele beoordelingsbevoegdheid laat.

Aangezien zulke toelichtingen niet mogelijk zijn in het kader van het uitwerken van een wetgeving onder grote tijdsdruk, wordt voorgesteld om de ontworpen tekst aan te vullen met de bepaling dat de partijen niet opgeroepen worden om op de zitting te verschijnen ⁽²⁾.

2. De Raad van State vraagt zich af waarom artikel 1231-35 niet gewijzigd wordt in de zin van het voorliggende ontwerp.

⁽¹⁾ Zie bijvoorbeeld de artikelen 1028 en 1029 van het Gerechtelijk Wetboek, waarbij aan de rechter de mogelijkheid wordt geboden de verzoeker en de tussenkomende partijen in raadkamer op te roepen voordat hij zijn beschikking uitvaardigt.

⁽²⁾ Vergelijk met de artikelen 1342, 1343, 1408, enz. van het Gerechtelijk Wetboek.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	Y. KREINS,	kamervoorzitter,
	Ph. QUERTAINMONT,	staatsraden,
	J. JAUMOTTE,	
Mevrouw	A.-C. VAN GEERSDAELE,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. A. LEFEBVRE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. JAUMOTTE.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A.-C. VAN GEERSDAELE

Y. KREINS